

— аднаведнасць патрабаванняў стандартаў па бібліятэчнай справе заканадаўчымі актамі, а таксама нормам і правіламі органаў, якія выконваюць функцыі дзяржаўнага надзору;

— гармавізацыя патрабаванняў нацыянальных стандартаў з нормамі міжнародных, рэгіянальных і нацыянальных стандартаў вядучых замежных дзяржаў;

— комплекснасць стандартызацыі ўзаемязвязаных аб'ектаў шляхам узгодненасці патрабаванняў да гэтых аб'ектаў і тэрмінаў уведзення ў дзейнасць стандартаў;

— аптымальнасць патрабаванняў, уключаных у стандарты.

Бушуева В.В.,
выкладчык

БІБЛІЯМЕТРЫЧНЫ АНАЛІЗ ПЕРЫЯДЫЧНЫХ ВЫДАННЯЎ БЕЛАРУСКАГА ЗАМЕЖЖА

1. Сёння, калі Беларусь стала суверэнай дзяржавай, калі змянілася грамадска-палітычная сітуацыя, мы атрымалі магчымасць больш даведацца пра жыццё нашых суайчыннікаў за мяжой, пра іх духоўныя і культурныя набыткі. Апынуўшыся на чужыне, нашы суайчыннікі пачалі аб'ядноўвацца ў гурткі і суполкі, захавалі родную мову, пабудавалі цэрквы, школы, бібліятэкі, музеі, клубы, стварылі навуковыя і культурна-асветніцкія цэнтры, якія маюць свае перыядычныя выданні. Першыя беларускія перыядычныя выданні з'явіліся за мяжой яшчэ ў XVII ст. у Чэхіі. З выданняў 20–30-х гадоў нашага стагоддзя найбольш вядомы часопісы, вышук якіх быў наладжаны нашымі суайчыннікамі ў Празе. Гэта «Іскра Скарыны» (1931–35 гг.), «Беларускі студэнт» (1931–33 гг.), «Прамень» (1926), «Новы прамень» (1927), «Беларус» (1925–27). У Францыі ў 30-я гады выдаваўся часопіс «Рэха» — орган аб'яднання французскіх беларусаў «Хаўрус». У ЗША (Чыкага) ў 1926–1932 гг. выходзіла газета «Беларуская трыбуна». Але значна больш перыядычных выданняў ўзнікла за мяжой асабліва другой сусветнай вайны. Ствараліся яны арганізаванымі, якія ўзніклі ў Германіі, Францыі, Вялікабрытаніі, ЗША, Канадзе, Аргенціне, Аўстраліі.

2. Докладных звестак аб колькасці перыядычных выданняў няма. Паводле дадзеных М.Панькова, у 1945–1950 гадах на Захадзе выходзіла 129 перыядычных выданняў, некаторыя з іх працягваюць выдавацца і сёння. А ў адпаведнасці з дадзенымі В.Кіпеля, толькі ў ЗША, пачынаючы з 1950 г., выйшла больш за сто беларускіх перыядычных выданняў. Калі разглядаць выданні па геаграфічнай прымеце, дык відаць, што ў 40-я гады найбольшая іх колькасць выйшла ў Берліне, Мюнхене, Ольдэнбургу (Германія); Беластоку (Польшча), Празе (Чэхаславакія), Парыжы (Францыя), Лон-

дане (Англія), Сіднеі (Аўстралія). З пачатку 50-х гадоў цэнтр беларускага перыядычнага друку перамяшчаецца на амерыканскі кантынент.

3. Што тычыцца моўнай прыметы, то амаль усе перыядычныя выданні беларускага замежжа выдаюцца на беларускай мове, але ёсць сярод іх двухмоўныя: польска-беларускі інфармацыйна-культурны штомесячнік Усходняй Беластоцчыны «Czasopis», выдаецца з 1989 г.; беларуска-англійскі рэлігійны часопіс «Царкоўны светач» (ЗША, выдаецца з 1985 г.), а таксама і англамоўныя: інфармацыйны штоквартальнік «Belarusian Review» (выдаецца з 1989 г. ЗША, Каліфорнія), штомесячны часопіс для дзелавых людзей «Belarusian Business Herald» (выдаецца з 1991 г. ЗША, Фларыда), часопіс «The Journal of Belarusian Studies» (выдаецца з 1965 г. Англія, Лондан).

4. Часопісы, якія сёння выходзяць за мяжой, падзяляюцца па тэматыцы на грамадска-палітычныя, навуковыя, літаратурна-мастацкія, папулярныя, рэлігійныя. Са шматгалюных прыкладамі могуць быць «Беларуская думка» (ЗША, Нью-Джэрсі, выдаецца з 1960 г. адзін раз у год), «Беларускі свет» (ЗША, Мічыган, выдаецца з 1959 г. адзін раз у год) і іншыя, якія адносяцца да грамадска-палітычных і літаратурна-мастацкіх, а «Веды» (ЗША, Нью-Йорк, 1949–54 гг.) з'яўляўся навукова-літаратурным. У ліку гадавых часопісаў «Шыпшына» (Германія, літаратурна-мастацкі), «Запісы» Беларускага інстытута навукі і мастацтва ў Нью-Йорку (навуковы), «Беларускае слова ў Амерыцы» (ЗША, грамадска-палітычны). Рэлігійная тэматыка знаходзіць адлюстраванне ў часопісах «Голас царквы» (ЗША), «Голас часу» (Англія), «Сіла веры» і «Беларуская царква». Часопіс «Зважай» (Канада, Таронта, выдаецца з 1974 г. двойчы ў год) прысвячаецца ваеннай тэматыцы, а такія выданні, як «Шарспець» і «Маланка», — папулярна-гумарыстычныя.

5. Газеты беларускага замежжа амаль усе з'яўляюцца ўніверсальнымі. На іх старонках публікуюцца звесткі грамадскага жыцця, навукі, літаратуры і мастацтва. Самымі вядомымі з іх на сённяшні дзень з'яўляюцца «Беларус» (ЗША, Нью-Йорк) — штомесячная газета, выдаецца з 1950 г. «Беларус» мае падпісчыкаў ва ўсіх краінах, дзе існуюць беларускія дыяспары. «Голас Беларуса» — штомесячная газета выдаецца ў Канадзе, у Таронта, з 1952 г. «Голас Варшавы» — англамоўная газета, у якой праблемы Беларусі і бела-русаў праз польскі друк знаходзяць шлях у заходні свет.

У апошнія гады перыядычныя выданні пачалі выходзіць і ў краінах бліжняга замежжа, дзе ў выніку распаду СССР і суверэнізацыі былых рэспублік апынуліся больш двух мільёнаў беларусаў. У Рызе (Латвія) з 1989 г. выдаецца газета «Голас беларуса», у Таліне (Эстонія) з 1990 г. — газета «Грунвальд», у Санкт-Пецярбургу (Расія) — з 1991 г. газета «Родзічы», у Маскве (Расія) выдаецца з 1990 г. бюлетэнь Маскоўскага таварыства беларускай культуры «Шляхам Скарыны».